EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 29.8.2006
COM(2006) 468 galīgā redakcija

2006/0158 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES PAMATLĒMUMS

par Eiropas uzraudzības rīkojumu pirmstiesas procedūrās Eiropas Savienības dalībvalstu starpā

{SEC(2006)1079}
{SEC(2006)1080}

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. Priekšlikuma konteksts

Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Viens no svarīgākajiem Eiropas Savienības mērķiem ir uzturēt un attīstīt Savienību kā brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā tiek nodrošināta personu brīva pārvietošanās.

Saskaņā gan ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, gan vispārējiem tiesību principiem, iepriekšējs apcietinājums jāuzskata par izņēmuma līdzekli un pēc iespējas pla šāk jāizmanto ar brīvības atņemšanu nesaistītie pirmstiesas uzraudzības līdzekļi.

Tomēr *pašlaik* ES pilsoņi, kas nedzīvo tās dalībvalsts teritorijā, kurā viņi tiek turēti aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, reizēm – galvenokārt tādēļ, ka trūkst saiknes ar sabiedr ību un pastāv risks, ka tie varētu bēgt – tiek turēti iepriekšējā apcietinājumā vai viņiem var tikt piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistīts ilgtermiņa uzraudzības līdzeklis (viņiem) svešā vidē. Aizdomās turētajam, kas dzīvo valstī, kurā viņš vai viņa tiek turēts/a aizdomās par likumpārk āpuma izdarīšanu, līdzīgā situācijā bieži tiktu piemērots ne tik stingrs uzraudzības līdzeklis, piemēram, regulāra pieteikšanās policijas iestādē vai aizliegums izbraukt.

Parasti aizdomās turēts ārvalstnieks ir neaizsargātāks nekā persona, kas parasti dzīvo konkrētaj ā valstī. Līdztekus tam, ka aizdomās turētajam, kas nedzīvo konkrētajā valstī, lielākā vai mazāk ā mērā nav sakaru ar ģimeni un draugiem, pastāv skaidrs risks, ka šādā situācijā šī persona var ētu zaudēt darbu, jo piespiedu līdzeklis (piemēram, aizliegums izbraukt), ko aizdomās tur ētajam piemērojusi tiesas valsts tiesu iestāde, liegtu šai personai atgriezties savā parastās dz īvesvietas valstī. Kopumā pastāv skaidrs nevienlīdzīgas attieksmes risks attiecībā uz šīm divām personu kategorijām, ko var uzskatīt arī par šķērsli personu brīvai kustībai Eiropas Savienības ietvaros.

Runa nav tikai par izmaksām, kādas tiek radītas attiecīgajam aizdomās turētajam. Personu turē šana iepriekšējā apcietinājumā nozīmē arī būtiskas izmaksas iesaistītajām valsts iestādēm. Turkl āt pārmērīga un nevajadzīga iepriekšēja apcietinājuma piemērošana, kā arī tā ilgums veicina cietumu pārblīvētību, kas joprojām kaitē brīvības atņemšanas iestāžu sistēmām visā Eiropā un nopietni kavē apcietinājuma apstākļu uzlabošanu.

Problēmas rada tas, ka dažādās alternatīvas iepriekšējam apcietinājumam un citus pirmstiesas uzraudzības līdzekļus (piemēram, regulāru pieteikšanos policijas iestādē) pašlaik nevar transponēt vai nodot uz citu valsti, jo valstis neatzīst ārvalstu tiesas nolēmumus šajās lietās. Tas nozīmē, ka tiesību uz brīvību un nevainīguma prezumpcijas īstenošana Eiropas Savienībā kopumā joprojām jāuzskata par nepilnīgu.

Pilnvarojums iesniegt priekšlikumu pamatlēmumam par Eiropas uzraudzības rīkojumu pirmstiesas procedūrās Eiropas Savienības dalībvalstu starpā ir skaidri norādīts 2000. gada novembra „Pasākumu programmā lēmumu savstarpējas atzīšanas principa īstenošanai krimin āllietās" („savstarpējas atzīšanas programmā") (10. pasākums)[1]. Tamperes Eiropadome (1999. gadā) ir paziņojusi, ka stiprināta tiesas spriedumu savstarpēja atzīšana veicinātu sadarbību starp iestādēm un personas tiesību tiesisku aizsardzību. Tādēļ tā apstiprināja savstarpējās atzīšanas principu par pamatu tiesu iestāžu sadarbībai gan civillietās, gan krimināllietās, kam jāattiecas arī

[1] OV C 12, 15.1.2001., 10. lpp.

uz pirmstiesas rīkojumiem. Ierosinājums par pirmstiesas uzraudzības pasākumu, neatņemot brīv ību, savstarpēju atzīšanu ir iekļauts Komisijas 2005. gada darba programmā (2005/JLS/035) un noteikts kā prioritāte Komisijas paziņojumā[2] par Hāgas programmu (2004. gads), kā arī Padomes un Komisijas rīcības plānā par to, kā īstenot Hāgas programmu brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā (2005. gads)[3].

Vispārējais konteksts

Savstarpējās atzīšanas programmā minēts, ka starptautiskā kontekstā joprojām nav pievērsta uzmanība atsevišķiem savstarpējās atzīšanas aspektiem, jo īpaši attiecībā uz pirmstiesas r īkojumiem. Tas joprojām tā ir attiecībā uz pirmstiesas uzraudzības pasākumu savstarpēju atzī šanu.

Tomēr vairākos pētījumos uzsvērtas nopietnas problēmas saistībā ar iepriekšēju apcietinājumu Eiropas Savienībā. Savā ziņojumā par situāciju pamattiesību jomā Eiropas Savienībā un tās dal ībvalstīs 2002. gadā ES neatkarīgo ekspertu tīkls pamattiesību jomā atsaucās uz Eiropas Padomes statistikas datiem, kas liecina, ka vairākās dalībvalstīs ir liels iepriekšējā apcietinājumā esošu personu skaits. Turklāt atbildes uz anketu par statistikas datiem par ieslodzītajām person ām, tai skaitā personām, kas atrodas iepriekšējā apcietinājumā, kuru Komisija sastādīja 2003. gadā pēc Itālijas prezidentūras lūguma, liecina, ka ES dalībvalstu starpā ir ievērojamas at šķirības gan attiecībā uz iepriekšējā apcietinājumā esošu personu skaitu uz katriem 100 000 iedzīvotāju, gan uz savas valsts piederīgo procentuālo attiecību pret apcietinātajiem ārvalstniekiem. Bija vērojama vispārēja pieauguma tendence attiecībā uz iepriekšēja apcietin ājuma piemērošanu.

Šajā kontekstā jāpiezīmē, ka arī Eiropas Parlaments savās rezolūcijās par situāciju pamattiesību jomā Eiropas Savienībā mudināja Komisiju rīkoties attiecībā uz dažādiem jautājumiem iepriekš ēja apcietinājuma un šāda apcietinājuma alternatīvu jomā. 2001. gadā Eiropas Parlaments pieprasīja dalībvalstīm pastiprināt centienus šajā jomā, cik iespējams, ierobežojot apcietinājumu un pilnīgi izvairoties piemērot apcietinājumu bērniem, izņemot absolūtus izņēmuma gadījumus. Eiropas Parlaments aicināja Padomi pieņemt pamatlēmumu par procesuālo tiesību kopīgiem standartiem, piemēram, par noteikumiem attiecībā uz pirmstiesas rīkojumiem, lai nodrošinātu viendabīgu pamattiesību aizsardzības līmeni visā ES. Šī prasība tika atkārtoti izteikta nākamajā gadā. Savā 2002. gada rezolūcijā Eiropas Parlaments atzina, ka dalībvalstīm ir būtiski veikt apcietināšanas procedūru pārbaudi, lai nodrošinātu, ka netiek pārkāptas cilvēktiesības, apcietin āšanas periodi nav nevajadzīgi gari un apcietināšanas iemesli tiek regulāri pārskatīti.

Savā publikācijā „Komitejas spīdzināšanas novēršanai standarti" (2003. gadā) Eiropas Padomes Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai uzsvēra, ka pārāk lielais ieslodzīto skaits bieži ir īpaši akūta problēma iepriekšēja apcietinājuma iestādēs. Š ādos apstākļos Komiteja spīdzināšanas novēršanai norādīja, ka arvien lielāku naudas summu tēr ēšana cietumu apsaimniekošanai nav risinājums. Tā vietā jāpārskata esošie tiesību akti un prakse attiecībā uz apcietinājumu līdz tiesai. Problēma bija pietiekami nopietna, lai tās risinā šanai būtu nepieciešama sadarbība Eiropas līmenī.

Spēkā esošie noteikumi priekšlikuma jomā

Kā jau minēts, pašlaik nepastāv starptautiski instrumenti, kas īpaši atļautu nodot pirmstiesas

[2] COM(2005) 184, galīgais, 27. lpp.

[3] OV C 198, 12.8.2005., 1. lpp. (18. lpp. g) punkts).

uzraudzības līdzekļus no vienas dalībvalsts uz citu.

Tomēr savstarpējas atzīšanas režīma ieviešanu attiecībā uz pirmstiesas uzraudzības līdzekļiem Eiropas Savienības līmenī neapšaubāmi jāaplūko, ņemot vērā tiesisko regulējumu, kas reglamentē iepriekšēju apcietinājumu vispār. Tas izriet arī no Līguma par Eiropas Savienību (ESL) 6. panta prasībām.

Visas ES dalībvalstis ir ratificējušas gan ECK, gan Starptautisko paktu par civilajām un politiskajām tiesībām. Tādējādi tām jāievēro tiesības uz brīvību, nevainīguma prezumpcija, apcietināšanas juridiskie iemesli, kuri paredzēti šajos instrumentos, iestāžu veidi, kam atļauts pieņemt lēmumus par apcietināšanu, tiesības tiesā apstrīdēt apcietināšanas likumību un aptuveni termiņi, kas attiecas uz dažādiem pirmstiesas procedūras posmiem.

Šie starptautiskie instrumenti arī nosaka, ka personai var atņemt brīvību, ja ir pamatotas aizdomas, ka tā ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un ka jābūt vienam vai vairākiem īpašiem apcietināšanas iemesliem, kas saistīti ar draudiem, ka attiecīgā persona varētu noziedzīgo nodar ījumu izdarīt atkārtoti, slēpt vai iznīcināt pierādījumus vai bēgt. Turklāt no iepriekšēja apcietin ājuma var atbrīvot ar nosacījumu, ka tiek garantēta ierašanās tiesā.

Tomēr jānorāda, ka starptautiskie instrumenti neietver nekādus noteikumus par iepriekšēja apcietinājuma piemērošanas slieksni saistībā ar sodiem, kādus iespējams piemērot attiecīgam nodarījumam. Šis slieksnis tiek noteikts saskaņā ar dalībvalstu tiesību normām, un tas nozīmē, ka dažādās dalībvalstīs tas ir atšķirīgs. Dažādās dalībvalstīs attiecīgam nodarījumam piem ērojamais sods nav faktors, ko ņem vērā, pieņemot lēmumus par iepriekšēja apcietinājuma piem ērošanu. Dažās dalībvalstīs iepriekšējs apcietinājums ir atļauts neatkarīgi no nodarījumam piem ērojamā soda, ja aizdomās turētajam nav noteiktas pastāvīgās uzturēšanās vietas tās teritorijā un pastāv risks, ka šī persona aizbēgs, pat, ja vispārējais slieksnis iepriekšēja apcietinājuma piemērošanai ir daudz augstāks.

Dažās dalībvalstīs slieksnis ar brīvības atņemšanu nesaistītiem pirmstiesas uzraudzības līdzek ļiem ir zemāks nekā iepriekšējam apcietinājumam. Tomēr ar brīvības atņemšanu nesaistītiem l īdzekļiem un iepriekšējam apcietinājumam piemēro tos pašus vispārīgos principus. Samērīguma princips, piemēram, nozīmē, ka piespiedu līdzekļus piemēro tikai tad, ja tas ir absolūti nepiecie šams, un tikai tik ilgi, cik nepieciešams.

Visbeidzot jānorāda, ka ECK nav daudz noteikumu, kas kaut netieši attiektos uz izdošanu un citiem pārrobežu jautājumiem. Piemēram minams ECK 5. panta 1. punkta f) apakšpunkts, kurā noteikts, ka persona var tikt aizturēta ar nolūku šo personu deportēt vai izraidīt no valsts [izdot]. Tas skaidrojams ar to, ka ECK netika izstrādāta, lai Eiropas Padomes dalībvalstīm rad ītu *kopīgu* tiesisku telpu, bet drīzāk, lai noteiktu obligātos standartus, kas attiecas uz ikvienas valsts tiesisko sistēmu.

Saskanība ar citām Eiropas Savienības politikām un mērķiem

Šā priekšlikuma Padomes pamatlēmumam vispārīgais mērķis ir stiprināt tiesības uz brīvību un nevainīguma prezumpciju Eiropas Savienībā kopumā un veicināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pilsoņiem *kopējā* brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

Šis mērķis atbilst Hāgas programmai brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā, ko Eiropadome pieņēma 2004. gada 5. novembrī. Hāgas programmā citastarp min ēts, ka brīvība un tiesiskums būtu jāuzskata par nedalāmiem visā Savienībā kopumā.

Jāuzsver, ka pašreizējais pamatlēmuma priekšlikums ietilpst savstarpējās atzīšanas programmā kriminālllietās, kas, saskaņā ar Hāgas programmu, jāpilnveido. Savstarpējās atzīšanas programm ā uzskaitīta virkne konkrētu atzīšanas pasākumu. Šīs programmas pasākumus nevar šķirt vienu no otra, jo paredzēts, ka tie mijiedarbosies. Jo īpaši šo priekšlikumu jāskata kontekstā ar Komisijas priekšlikumu Padomes pamatlēmumam par konkrētām procedurālajām tiesībām noziedzīgo lietu izskatīšanu laikā Eiropas Savienībā (2004. gads)[4], kurā citastarp ietverti noteikumi par tiesībām uz juridisku palīdzību un tulkojumu.

2. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtējums

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Pirmais solis apspriešanās procesā bija sastādīt anketu, lai apzinātos iespējamos šķēršļus dal ībvalstu sadarbībai iepriekšēja apcietinājuma un šāda apcietinājuma alternatīvu jomā. Jautājumi attiecās uz iepriekšēja apcietinājuma likumīgiem iemesliem – tostarp uz slieksni apcietinājuma piemērošanai aizdomās turētajam (saistībā ar sodu par nodarījumu), uz to, vai pastāv maksimāl ā iepriekšēja apcietinājuma laika ierobežojumi, uz iepriekšēja apcietinājuma iemesliem (aizdomu pakāpe un „īpaši iemesli"), uz to, vai ir prezumpcija, lai par nopietniem nodarījumiem aizdomās turētajiem piemērotu apcietinājumu, uz dažādiem iepriekšējam apcietinājumam „alternatīviem" līdzekļiem, uz to, vai pirmstiesas uzraudzības līdzekļa ietvaros noteikto pien ākumu pārkāpums uzskatāms par noziedzīgu nodarījumu, uz kompetentām justīcijas iestādēm šajā jomā un uz apcietināto īpašām kategorijām un attieksmi pret tiem. Visas tobrīd 15 ES dal ībvalstis iesniedza atbildes uz anketu. Atbildes tika apkopotas dokumentā, kas tika izplatīts dal ībvalstīm.

Pamatojoties uz atbildēm uz anketu, Komisija izstrādāja darba dokumentu. Šis dokuments, kuru nosūtīja virknei šīs jomas ekspertu ES dalībvalstīs (un toreizējās pievienošanās valstīs), citastarp ierosina ieviest t. s. „Eiropas rīkojumu par pieteikšanos iestādē" kā ar brīvības atņem šanu nesaistītu pirmstiesas uzraudzības līdzekli Eiropas līmenī. Darba dokumentā apsvērti arī ierobežojumi un iespējas rīcībai iepriekšēja apcietinājuma jomā vispār.

Lai precizētu turpmākā instrumenta darbības jomu, pirmā ekspertu sanāksme tika sarīkota 2003. gada 12. maijā Briselē. Vairāki eksperti, tai skaitā NVO pārstāvji, tika uzaicināti individu āli, citi eksperti pārstāvēja attiecīgās dalībvalstis. Pārstāvēts bija arī Eurojust. Šajā sanāksmē tika apspriesti dažādi iepriekšēja apcietinājuma aspekti un šāda apcietinājuma alternatīvas, jo īpaši Komisijas viedoklis par Eiropas rīkojumu par pieteikšanos iestādē. Sanāksmes un tai sekojošo apspriežu rezultātā tika secināts, ka darbā galvenais uzsvars jāliek uz pirmstiesas uzraudzības līdzekļu, neatņemot brīvību, savstarpēju atzīšanu un nav jāaptver jautājumi, kas

[4] COM(2004) 328 galīgais.

saistīti ar procedurālajām garantijām, ko aptver atsevišķa zaļā grāmata, un apcietinājuma apstāk ļiem.

2004. gada 17. augustā Komisija pieņēma zaļo grāmatu par pirmstiesas uzraudzības pasākumu, neatņemot brīvību, savstarpēju atzīšanu[5] un ar to saistīto Komisijas dienestu darba dokumentu[6], kuros pilnībā ņemti vērā pirmās (sagatavošanas) ekspertu sanāksmes rezultāti, kā arī inform ācija, kas bija iekļauta atbildēs uz pirmo anketu (minēta iepriekš). Atbilžu kopsavilkums attiecīb ā, citastarp, uz uzraudzības līdzekļiem (alternatīvām iepriekšējam apcietinājumam) un sodiem, kādi piemērojami par nepakļaušanos (kā prasīts savstarpējās atzīšanas programmas 9. pasākum ā), iekļauts 2. pielikumā Komisijas dienestu darba dokumentam, kas saistīts ar zaļo grāmatu. Ar ī Komisijas dienestu darba dokumenta 3. pielikumā iekļauts kopsavilkums par dalībvalstu un toreizējo 10 kandidātvalstu atbildēm uz minēto anketu par statistikas datiem par ieslodzīto skaitu, ietverot iepriekšēju apcietinājumu, ko Komisija sastādīja 2003. gadā pēc Itālijas prezidentūras lūguma.

Izstrādājot zaļo grāmatu, Komisijai bija pieejami arī Eiropas Padomes Ekspertu komitejas jaut ājumos par apcietinājuma piemērošanu un tās ietekmi uz soda izciešanas iestāžu apsaimnieko šanu (PC-DP) (kurā Komisija piedalījās kā novērotāja), konkrēti, anketa par dalībvalstu tiesīb ām un praksi attiecībā uz apcietinājuma piemērošanu, ietverot anketas atbilžu analīzi.

Zaļajā grāmatā izvirzītos jautājumus apsprieda otrajā ekspertu sanāksmē 2004. gada 4.-5. novembrī. Izskatījusi rakstveidā sniegtās atbildes[7] uz zaļo grāmatu, Komisija 2005. gada 8. aprīlī sarīkoja trešo ekspertu sanāksmi. Lai veicinātu darbu, Komisijas dienesti bija sagatavojuši darba dokumentu, ko sanāksmes dalībnieki (dalībvalstu, NVO, starptautisko organizāciju, praktizējošo juristu pārstāvji) apsprieda. Lielākā daļa dalībvalstu atbalstīja ideju ar brīvības atņemšanu nesaistītiem pirmstiesas uzraudzības līdzekļiem piemērot savstarpējās atzī šanas principu. Tika izteikti dažādi viedokļi par instrumenta darbības jomu (vai to paplašināt, ietverot mazāk nopietnus nodarījumus, ko neaptver pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi, utt.), par atteikuma iemesliem, par to, vai galvenajai ietekmei uz personas uzraudzību un uz personas pirmstiesas nosūtīšanas procedūru atpakaļ uz tiesas valsti jābūt izdevējai dal ībvalstij vai izpildītājai dalībvalstij (vai jāizmanto Eiropas apcietināšanas orderis vai jāievieš īpa šs mehānisms paredzētajam instrumentam).

Tomēr neliels skaits dalībvalstu apšaubīja, vai jaunam Eiropas līmeņa instrumentam šajā jaut ājumā būtu pievienotā vērtība. Tās uzskatīja, ka šāds instruments attiektos uz ļoti ierobežotu personu skaitu.

Ietekmes novērtējums

Tādēļ tika nolemts vērsties pie ārēja līgumdarba izpildītāja, kas sniegtu Komisijai sīkākus statistikas datus, lai tā varētu veikt novērtējumu attiecībā uz to, vai pamatlēmums šajā jomā dotu pievienoto vērtību. Šie dati ir pieejami ietekmes novērtējumā, kas pievienots šim priek šlikumam (http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm).

---

5 COM(2004) 562 galīgais.

6 SEC (2004) 1046.

7 Pieejamas: http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm

Turklāt ārējais līgumdarba izpildītājs saskaņā ar Komisijas pamatnostādnēm un rokasgrāmatu ietekmes novērtējumam vērtēja šādus piecus politikas variantus (ko noteica Komisijas dienesti):

1. Nedarīt neko (*Status quo*). Tā kā pašlaik dalībvalstis neatzīst ārvalstu tiesas nol ēmumus attiecībā uz pirmstiesas uzraudzības līdzekļiem, pieņemot *status quo* variantu, tiktu reglamentēta vienīgi (un arī tikai ierobežotā apjomā) apsūdzētās personas nogādā šana atpakaļ uz tiesas valsti, izmantojot Eiropas apcietināšanas orderi. Nenotiktu nek āda personas uzraudzība. Būtu piemērojama Pamatlēmuma par Eiropas apcietināšanas orderi darbības joma un atteikuma iemesli.

2. Jauns juridisks instruments pirmstiesas uzraudzības līdzekļu savstarpējai atzīšanai. Dal ībvalstis savstarpēji atzītu pirmstiesas uzraudzības līdzekļus, un aizdomās turētajam š āds līdzeklis tiktu piemērots tā parastās dzīvesvietas dalībvalstī, nevis tas tiktu turēts iepriekšējā apcietinājumā vai tam būtu piemērots kāds mazāk bargs piespiedu līdzeklis tiesas valstī. Līdzekļa darbības jomu varētu paplašināt, aptverot arī mazāk nopietnus nodarījumus (kas nepārsniedz viena gada slieksni Eiropas apcietināšanas orderī). Atteikuma iemesli varētu būt ierobežotāki nekā Eiropas apcietināšanas orderī. Turklāt šajā līdzeklī būtu ietverts īpašs atpakaļnosūtīšanas mehānisms, lai personu, kas nevēlas sadarboties, nogādātu uz tiesas valsti (gadījumā, ja spriedums *in absentia* nav iesp ējams). Atpakaļnosūtīšanas termiņi būtu ļoti īsi.

3. Jauns juridisks instruments pirmstiesas uzraudzības līdzekļu savstarpējai atzīšanai un Eiropas apcietināšanas ordera paplašināšana, lai aptvertu visus nodarījumus. Šis variants ietvertu tos pašus elementus kā 2. variants. Vienīgā atšķirība būtu tā, ka tas neietvertu īpašu atpakaļnosūtīšanas mehānismu. Persona, kas nevēlas sadarboties, b ūtu jānosūta atpakaļ uz tiesas valsti saskaņā ar Eiropas apcietināšanas ordera noteikumiem. Lai aptvertu mazāk nopietnus nodarījumus (kas nepārsniedz iepriekš minēto Eiropas apcietināšanas ordera slieksni), būtu jāizveido jauna kategorija „sod āms pārkāpums" („izvairīšanās no tiesāšanas", piemēram, uzraudzības līdzekļa ietvaros paredzēta pienākuma nepildīšana vai atteikšanās ierasties tiesā, ja tas tiek pras īts).

4. Sadarbības programma. Ierobežotā skaitā dalībvalstu tiktu īstenota eksperimentāla sadarbības programma pirmstiesas procedūru jomā.

5. *Eurobail*. Šis modelis balstās uz funkciju nodalīšanu starp tiesas valsts tiesu un aizdom ās turētā pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesu. Tiesas valsts tiesa veic iepriekšēju novērt ējumu, vai attiecībā uz konkrēto nodarījumu var piemērot atbrīvošanu pret drošības naudu. Ja atbilde ir „jā", aizdomās turēto nosūta atpakaļ uz tā pastāvīgās dzīvesvietas valsti, kur tiesa pieņem galīgo lēmumu par pagaidu atbrīvošanu. Pastāvīgās dz īvesvietas valsts ir atbildīga par personas atpakaļnosūtīšanu uz tiesas valsti (ja tas ir vajadzīgs).

Vēlamais politikas variants ir otrais – „jauns juridisks instruments pirmstiesas uzraudzības l īdzekļu savstarpējai atzīšanai" (inkorporējot īpašu atpakaļnosūtīšanas mehānismu). Šis variants nodrošinātu, ka ES pilsoņi, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav tiesas valstī, netiktu diskriminēti pirmstiesas procedūras laikā tiesas valstī. Tas tiesības uz brīvību un nevainīguma prezumpciju attiecinātu uz visu Eiropas Savienību kopumā, būtu saderīgs ar vispārējiem principiem šajā jom ā, jo īpaši ar samērīguma principu, un samazinātu apcietināšanas izmaksas.

Sīkākai informācijai skatīt ārējā līgumdarba izpildītāja ziņojumu un ietekmes novērtējumu:

http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm.

3. Priekšlikuma juridiskie aspekti

Ierosinātās darbības kopsavilkums

Eiropas uzraudzības rīkojums ir nolēmums, kuru izdod vienas dalībvalsts tiesas iestāde (t. i., tiesa, tiesnesis, maģistrāts, kas veic izmeklēšanu, vai prokurors) un kas jāatzīst kompetentajai iestādei citā dalībvalstī. Tā mērķis ir pirmstiesas uzraudzības līdzekli piemērot aizdomās tur ētajam tā parastajā vidē (dzīvesvietā). Attiecībā uz slieksni, Eiropas uzraudzības rīkojums ir iespējams variants ikreiz, kad izdevējas dalībvalsts tiesību normas paredz, ka aizdomās tur ētajam var piemērot apcietinājumu, neatkarīgi no tā, ka attiecīgie sliekšņi dalībvalstīs ir atšķir īgi. Tomēr Eiropas uzraudzības rīkojums nav tikai alternatīva iepriekšējam apcietinājumam. To var izdot arī attiecībā uz nodarījumu, kuram atļauts piemērot vienīgi mazāk bargus piespiedu l īdzekļus nekā iepriekšēju apcietinājumu (piemēram, aizliegumu izbraukt), t. i., kur slieksnis var būt zemāks nekā attiecībā uz apcietinājuma piemērošanu.

Pamatlēmuma priekšlikums neuzliek saistības tiesu iestādei izdot Eiropas uzraudzības r īkojumu. Tā to „var" darīt. Šāds formulējums norāda, ka izdevēja iestāde pati lemj, vai vēlas izmantot šo iespēju. Kaut arī aizdomās turētais var pieprasīt, lai tiktu izdots Eiropas uzraudz ības rīkojums, tam, stingri ņemot, nav „tiesību" uz to. Tomēr vispārīgais princips ir tāds, ka izdevējai iestādei vienmēr jāizvērtē konkrētā gadījuma elementi, ņemot vērā tiesības uz brīvību, nevainīguma prezumpciju un samērīguma principu. Personas atrašanās savas parastās dz īvesvietas valsts pirmstiesas uzraudzībā droši vien bieži tiek uzskatīta par mazāk apgrūtinošu nekā tas, ka šai personai būtu piemērots uzraudzības līdzeklis valstī, kur nodarījums it kā ir noticis, nemaz nerunājot par atrašanos iepriekšējā apcietinājumā šajā valstī.

Eiropas uzraudzības rīkojums uzliktu aizdomās turētajam vienu vai vairākus pienākumus, kuru mērķis ir mazināt trīs „klasiskos" riskus, kuru dēļ saskaņā ar valstu tiesībām atļauts piemērot iepriekšēju apcietinājumu, t. i., pierādījumu slēpšanas vai iznīcināšanas risku, atkārtotas likump ārkāpuma izdarīšanas risku un jo īpaši bēgšanas risku. Pienākumi zināmā mērā atbilst Eiropas Padomes rekomendācijām par paturēšanu apcietinājumā līdz tiesai. Visi pienākumi, kurus var noteikt izdevēja iestāde, ir „fakultatīvi", izņemot i) aizdomās turētā pienākumu būt pieejamam, lai saņemtu uzaicinājumu uz tiesu (taču, ja saskaņā ar izdevējas valsts tiesībām ir iespējams spriedums *in absentia*, aizdomās turētajam var nepieprasīt ierasties uz tiesu) un ii) pienākums netraucēt tiesvedības gaitu, kā arī neiesaistīties noziedzīgās darbībās. Pārējie („fakultatīvie") pienākumi atbilst Eiropas Padomes rekomendācijām un valstu tiesību aktiem (piemēram, aizliegums izbraukt, pieteikšanās policijas iestādē, aizliegums noteiktos laikos iziet no dz īvesvietas un mājas arests).

Aizdomās turētā parastās dzīvesvietas dalībvalsts ir atbildīga par aizdomās turētā uzraudzību, un tai ir pienākums par jebkādiem pārkāpumiem ziņot izdevējai tiesas iestādei, kas var lemt par aizdomās turētā apcietināšanu un nosūtīšanu uz izdevēju valsti, ja to uzskata par nepieciešamu. Piemēro stingri noteiktus termiņus. Pirms tiek pieņemts šāds lēmums, aizdomās turētajam ir tiesības tikt uzklausītam izdevējā iestādē. Šo prasību var izpildīt, izmantojot video sakarus[8] starp izdevēju valsti un izpildītāju valsti. Nosūtīšanas procedūra ir samērīga ar priekšlikuma m

ērķi, t. i., cik iespējams, samazināt iepriekšēju apcietinājumu, un tādēļ saderīga ar ECK 5. panta 1. punkta (konkrēti b) apakšpunkta) prasībām.

Priekšlikums principā ir balstīts uz aizdomās turētā parastās dzīvesvietas valsts pienākumu pild īt Eiropas uzraudzības rīkojumu, ko izdevusi tiesas valsts. Tomēr pastāv daži, kaut arī ierobe žoti, iemesli atteikumam, ko var izmantot izpildītāja valsts.

Priekšlikums balstās arī uz tiešiem sakariem starp izdevēju iestādi un izpildītāju iestādi.

Juridiskais pamats

ESL 31. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts un 34. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

Subsidiaritātes un proporcionalitātes princips

Pašlaik dalībvalstis neatzīst ārvalstu tiesas nolēmumus par pirmstiesas uzraudzības līdzekļiem, neatņemot brīvību. Tādēļ, ja netiks veikta nekāda kopīga darbība, lai panāktu progresu attiecībā uz savstarpēju atzīšanu, dalībvalstīm būtu vienpusējā kārtā jāiekļauj savas valsts tiesībās noteikums par šādu līdzekļu atzīšanu. Pastāv uzskats, ka šāda pieeja nebūtu sekmīga, jo tai nepieciešams, lai valsts līmeņa noteikumi visās 25 dalībvalstīs, tām darbojoties atsevišķi, būtu viendabīgi. Šādu viendabīgumu (gan pēc būtības, gan laika ziņā) varētu vienkāršāk panākt ar kopīgu pasākumu Padomes pamatlēmuma veidā. Pamatlēmums nepārsniedz to, kas nepiecie šams šā mērķa sasniegšanai. Tas neskar arī ES Līguma 33. pantu.

Instrumenta izvēle

Pamatlēmums, kas balstīts uz ESL 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

4. Ietekme uz budžetu

Ierosinātā pamatlēmuma īstenošanai nebūtu nepieciešami nekādi papildu darbības izdevumi, ko jāsedz no dalībvalstu vai Eiropas Savienības budžeta.

[8] Konvencijas par Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu savstarpējo palīdzību krimināllietās (OV C 197, 12.7.2000., 3. lpp.) 10. pants jau paredz liecību uzklausīšanu, izmantojot videokonferenci.

2006/0158 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES PAMATLĒMUMS

par Eiropas uzraudzības rīkojumu pirmstiesas procedūrās Eiropas Savienības dalībvalstu starpā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību, jo īpaši tā 31. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu un 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu[9],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu[10],

tā kā:

(1) Eiropas Savienība ir sev noteikusi mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

(2) Saskaņā ar Tamperes Eiropadomes 1999. gada 15. un 16. oktobra sanāksmes secinājumiem un jo īpaši to 36. punktu savstarpējas atzīšanas principam jāattiecas uz pirmstiesas rīkojumiem. Pasākumu programmas, lai īstenotu savstarpējas atzīšanas principu krimināllietās, 10. pasākums pievēršas uzraudzības līdzekļu savstarpējai atzīšanai.

(3) Šajā pamatlēmumā noteiktajiem pasākumiem jābūt īpaši vērstiem uz tiesību uz brīvību un nevainīguma prezumpcijas stiprināšanu Eiropas Savienībā kopumā un dalībvalstu sadarbības nodrošināšanu, ja personai līdz tiesas sprieduma pasludināšanai tiek piemēroti pienākumi vai uzraudzība.

(4) Iepriekšēja apcietinājuma jomā pastāv risks, ka varētu būt dažāda attieksme pret tiem aizdomās turētajiem, kas pastāvīgi dzīvo tiesas valstī, un tiem, kas nedzīvo tiesas valstī – personai, kuras pastāvīgā dzīvesvieta nav attiecīgajā valstī, pastāv risks, ka tiks pieprasīts līdz tiesai viņu paturēt apcietinājumā, turpretī attiecībā uz personu, kas pastāvīgi dzīvo šajā valstī, līdzīgos apstākļos tas netiktu pieprasīts. Tam par iemeslu ir pieņēmums, ka pirmā no minētajām personām, ņemot vērā to, ka tā nedzīvo tiesas valstī, varētu bēgt uz savu valsti, tādējādi traucējot tiesvedību. Kopējā Eiropas tiesiskuma telpā, kurā nepastāv iekšējās robežas, nepieciešams veikt darbību, lai nodrošinātu, ka attieksme pret aizdomās turēto, kas nedzīvo tiesas valstī, neatšķiras no attieksmes pret aizdomās turēto, kas dzīvo šajā valstī.

---

9 OV C XXX E, 00.00.0000., 000. lpp.

10 Atzinums sniegts 0000. gada x xxxxx (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

(5) Lai novērstu nevajadzīgas izmaksas un grūtības attiecībā uz aizdomās turētā nogādā šanu uz nopratināšanām pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai uz tiesu, dalībvalstīm jāļauj izmantot videosakarus.

(6) Šis pamatlēmums jāpiemēro, neskarot Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmumu 2002/584/JHA par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm[11] vai trešo valstu iesniegtos izdošanas lūgumus, vai Starptautiskās krimin āltiesas statūtus. Tas arī nedrīkst kavēt izpildītāju dalībvalsti uzsākt vai virzīt pašai savu kriminālprocesu.

(7) Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā pirmstiesas uzraudzības līdzekļu savstarpēju atzīšanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, k ā noteikts 2. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un 5. pantā Eiropas Kopienas dibinā šanas līgumā. Saskaņā ar pēdējā minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šis pamatlēmums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.

(8) Šajā pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Līguma par Eiropas Savienību 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO PAMATLĒMUMU.

NODAĻA – VISPĀRĪGIE PRINCIPI

1. pants Priekšmets un darbības joma

Ar šo pamatlēmumu izveido Eiropas uzraudzības rīkojumu un pirmstiesas nosūtīšanas proced ūras dalībvalstu starpā.

Eiropas uzraudzības rīkojums ir tiesas nolēmums, ko izdevusi dalībvalsts kompetenta iestāde attiecībā uz aizdomās turēto, kas pastāvīgi nedzīvo šajā valstī, nolūkā nosūtīt šo personu atpakaļ uz tās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsti ar nosacījumu, ka tā ievēro uzraudzības līdzek ļus, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību un jo īpaši nodrošinātu, ka persona būs pieejama, lai st ātos tiesas priekšā izdevējā dalībvalstī.

2. pants Definīcijas

Šajā pamatlēmumā:

(a) „izdevēja valsts” ir dalībvalsts, kuras teritorijā ir izdots Eiropas uzraudzības r īkojums;

(b) „izpildītāja valsts” ir dalībvalsts, kuras teritorijā tiek pildīts Eiropas uzraudzības rīkojums;

(c) „izdevēja iestāde” ir tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors, kas saskaņā ar valsts tiesībām ir kompetents izdot Eiropas uzraudzības rīkojumu;

[11] OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp.

(d) „izpildītāja iestāde” ir tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors, kas saskaņā ar valsts tiesībām ir kompetents pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu.

3. pants Pienākums pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu

Dalībvalstis pilda ikvienu Eiropas uzraudzības rīkojumu, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu un saskaņā ar šā pamatlēmuma noteikumiem.

4. pants Kompetento iestāžu izraudzīšanās

Katra dalībvalsts informē Padomi par to, kuras iestādes saskaņā ar šīs valsts tiesībām ir kompetentas izdot un pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu.

Padomes ģenerālsekretariāts saņemto informāciju dara pieejamu visām dalībvalstīm un Komisijai un to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

NODAĻA – EIROPAS UZRAUDZĪBAS RĪKOJUMS

5. pants Aizdomās turētā informēšana

1. Eiropas uzraudzības rīkojumu izdevēja iestāde var izdot pēc tam, kad tā ir informējusi aizdomās turēto par visiem pienākumiem, kādi tam tiks uzlikti saskaņā ar 6. pantu, un par sekām, jo īpaši tām, kas noteiktas 17. un 18. pantā.

2. Izdevēja iestāde aizdomās turētajam sniegto informāciju reģistrē saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktos noteikto procedūru.

6. pants Pirmstiesas uzraudzības līdzekļu piemērošana un aizdomās turētā pienākumi

1. Izdevēja iestāde uzliek aizdomās turētajam pienākumu būt pieejamam, lai saņemtu uzaicinājumu uz tiesu, un ierasties tiesā, kad saņemts attiecīgais uzaicinājums.

   Tiesvedības traucēšana vai iesaistīšanās noziedzīgā darbībā var tikt uzskatīta par Eiropas uzraudzības rīkojuma pārkāpumu.

   Izdevēja iestāde var uzlikt aizdomās turētajam vienu vai vairākus pienākumus:

   (a) ierasties uz nopratināšanām pirmstiesas izmeklēšanas laikā saistībā ar nodar ījumu / nodarījumiem, kurā/os to apsūdz;

   (b) bez atļaujas neapmeklēt konkrētas vietas izdevējā valstī vai

   (c) atlīdzināt izmaksas, kas saistītas ar viņa/s nosūtīšanu uz nopratināšanu pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai tiesu.

2. Saskaņā ar vienošanos starp izdevēju iestādi un izpildītāju iestādi izdevēja iestāde var uzlikt aizdomās turētajam vienu vai vairākus pienākumus, kas var ietvert tālāk minēto, taču neaprobežojas ar to:

(a) noteiktā laikā un noteiktā datumā doties uz noteiktu adresi izpildītājā valstī;

(b) pieteikties izpildītājā iestādē noteiktā vietā vai vietās noteiktos laikos;

(c) nodot izpildītājai iestādei savu pasi / pases vai citus personas dokumentus;

(d) noteiktos laikos atrasties savā noteiktajā dzīvesvietā, kas var būt īpaša viesmītne personām, kas atbrīvotas pret drošības naudu, vai specializēta iestāde nepilngad īgiem likumpārkāpējiem izpildītājā valstī;

(e) noteiktos laikos atrasties savā norādītajā darba vietā izpildītājā valstī;

(f) bez atļaujas neatstāt noteiktas izpildītājas valsts vietas vai rajonus vai neapmekl ēt tos;

(g) neveikt noteiktas darbības, kas var būt saistītas ar noteiktu profesiju vai nodarbinātības jomu;

(h) iziet noteiktu medicīnisko aprūpi.

3. Pienākumus, ko izdevēja iestāde uzliek saskaņā ar šā panta 1., 2. un 3. punktu, uzskaita Eiropas uzraudzības rīkojumā.

4. Papildus Eiropas uzraudzības rīkojumā noteiktajiem pienākumiem izpildītāja iestāde saskaņā ar izpildītājas valsts tiesību aktiem var veikt izmaiņas pienākumos, kas ietverti Eiropas uzraudzības rīkojumā, ja tas ir obligāti nepieciešams, lai izpildītu Eiropas uzraudzības rīkojumu.

7. pants Eiropas uzraudzības rīkojuma forma un saturs

1. Eiropas uzraudzības rīkojumu sagatavo, izmantojot pielikumā sniegto A veidlapu. Izpildītāja iestāde to aizpilda un paraksta, kā arī apliecina tā satura pareizību. Eiropas uzraudzības rīkojumam pievieno rakstisku protokolu ar 5. panta 2. punktā minēto informāciju.

2. Izdevēja valsts tulko Eiropas uzraudzības rīkojumu izpildītājas dalībvalsts valsts valod ā vai vienā no tās valsts valodām.

3. Ikviena dalībvalsts var noteikt deklarācijā, ko tā iesniedz Padomes ģenerālsekretari ātam, ka tā pieņems Eiropas uzraudzības rīkojuma tulkojumu vienā vai vairākās citās Eiropas Kopienu iestāžu oficiālajās valodās.

NODAĻA – PROCEDŪRA

8. pants Nodošana

1. Izdevēja iestāde nodod Eiropas uzraudzības rīkojumu tieši izpildītājai iestādei ar jebk ādu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku dokumentu, tādos apstākļos, kas ļauj izpildīt ājai valstij noteikt autentiskumu.

2. Ja izpildītāja iestāde nav zināma, izdevēja iestāde veic visu nepieciešamo izzināšanu, tai skaitā, izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktus, lai no izpildīt ājas valsts iegūtu informāciju par izpildītāju iestādi.

3. Ja izpildītājas valsts iestāde, kas saņem Eiropas uzraudzības rīkojumu, nav kompetentā izpildītāja iestāde saskaņā ar 4. pantu, tā automātiski nodod Eiropas uzraudzības r īkojumu kompetentajai izpildītājai iestādei un attiecīgi informē izdevēju iestādi.

9. pants Atzīšana un izpilde

Ja šajā pamatlēmumā nav noteikts citādi, izpildītāja iestāde atzīst Eiropas uzraudzības r īkojumu, kas nodots saskaņā ar 8. pantu, nepieprasot nekādas citas formalitātes, un tālāk veic t ā izpildei nepieciešamos pasākumus.

10. pants Pamatojums neatzīšanai vai nepildīšanai

1. Tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors tajā valstī, kas saņem rīkojumu, atsakās atzīt un pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu, ja ir skaidrs, ka krimināllieta par likumpārkāpumu, attiecībā uz kuru ir izdots rīkojums, pārkāpj *ne bis in idem* principu.

2. Tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors tajā valstī, kas saņem rīkojumu, var atteikties atzīt un pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu uz šāda viena vai vairākiem pamatiem:

   (a) ja saskaņā ar valsts, kas saņem rīkojumu, tiesību normām aizdomās turēto tā vecuma dēļ nevar saukt pie kriminālatbildības par darbībām, uz kurām pamatojas Eiropas uzraudzības rīkojums;

   (b) ja saskaņā ar valsts, kas saņem rīkojumu, tiesību normām pastāv imunitāte vai privilēģija, kas neļauj pildīt Eiropas uzraudzības rīkojumu;

   (c) ja uz nodarījumu, kas ir par iemeslu Eiropas uzraudzības rīkojumam, attiecas amnestija valstī, kas saņem rīkojumu, ja šīs valsts jurisdikcijā bija krimināl vajā šanas uzsākšana par attiecīgo nodarījumu saskaņā ar tās krimināltiesībām.

11. pants Garantijas, kas izdevējai valstij jāsniedz īpašos gadījumos

Ja persona, attiecībā uz kuru ir izdots Eiropas uzraudzības rīkojums, ir izpildītājas valsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs, tad rīkojuma izpildi var pakļaut nosacījumam, ka personu p

ēc notiesāšanas nosūta uz izpildītāju valsti, lai tā tur izciestu brīvības atņemšanas sodu vai apcietināšanas rīkojumu, kas par to izdots izdevējā valstī.

12. pants Lēmums par izpildi

1. Tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors valstī, kas saņem rīkojumu, cik drīz vien iespējams, bet ne vēlāk kā 5 dienu laikā pēc Eiropas uzraudzības rīkojuma sa ņemšanas lemj, vai to atzīt un izpildīt vai izmantot iemeslus tā neatzīšanai un nepildī šanai. Kompetentā iestāde valstī, kas saņem rīkojumu, par šo lēmumu informē izdev ēju iestādi ar jebkādu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku dokumentu.

2. Ja izņēmuma gadījumā 1. punktā noteiktajā laikā nav iespējams pieņemt lēmumu par Eiropas uzraudzības rīkojuma atzīšanu un izpildi, kompetentā iestāde valstī, kas saņem rīkojumu, nekavējoties informē izdevēju iestādi par šo faktu, tā iemesliem un dienu skaitu, kas nepieciešamas lēmuma pieņemšanai.

3. Ja Eiropas uzraudzības rīkojums ir nepilnīgs, tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors valstī, kas saņem rīkojumu, var atlikt lēmumu par rīkojuma atzīšanu un izpildi līdz laikam, kad izdevēja iestāde būs to papildinājusi.

4. Ja saskaņā ar 3. punktu Eiropas uzraudzības rīkojuma atzīšana un izpilde ir atlikta, tiesa, tiesnesis, izmeklēšanas maģistrāts vai prokurors valstī, kas saņem rīkojumu, tūlīt sniedz ziņojumu par atlikšanas iemesliem tieši izdevējai iestādei ar jebkādu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku dokumentu.

5. Tiklīdz vairs nepastāv atlikšanas iemesli, kompetentā iestāde tūlīt veic nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu Eiropas uzraudzības rīkojumu.

13. pants Pārskatīšanas lūgumi

1. Aizdomās turētājam saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem tiek paredzētas tādas pa šas tiesības attiecībā uz Eiropas uzraudzības rīkojuma pārskatīšanu kā tad, ja tajā iek ļautie pienākumi tiktu šai personai uzlikti kā pirmstiesas uzraudzības līdzeklis, kas j āpilda izdevējā valstī. Tomēr aizdomās turētājam ir tiesības lūgt izdevējai iestādei p ārskatīt Eiropas uzraudzības rīkojumu ne vēlāk kā 60 dienas pēc tā izdošanas vai pēd ējās pārskatīšanas.

2. Izpildītāja iestāde var lūgt izdevējai iestādei pārskatīt Eiropas uzraudzības rīkojumu 60 dienas pēc tā izdošanas vai pēdējās pārskatīšanas.

3. Saņemot lūgumu rīkojumu pārskatīt saskaņā ar 1. vai 2. punktu, izdevēja iestāde cik iespējams drīz, bet ne vēlāk kā 15 dienas pēc lūguma saņemšanas, pārskata Eiropas uzraudzības rīkojumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām.

4. Aizdomās turētajam ir tiesības tikt uzklausītam izdevējā iestādē saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām. Šo prasību var izpildīt, izmantojot atbilstošus video vai telefoniskos sakarus ar izdevēju iestādi (nopratināšana video vai telefonkonferencē). Izdevēja iestāde arī apspriežas ar izpildītāju iestādi par Eiropas uzraudzības rīkojuma p ārskatīšanu.

5. Izpildītāja valsts var norīkot saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību normām ieceltu personu piedalīties aizdomās turētā uzklausīšanā.

6. Izdevēja iestāde saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām var lemt:

   (a) atbalstīt Eiropas uzraudzības rīkojumu tādā formā, kādā tas sākotnēji tika izdots;

   (b) atbalstīt Eiropas uzraudzības rīkojumu, taču saskaņā ar 5. un 6. pantu grozīt vienu vai vairākus tajā ietvertos pienākumus;

   (c) atbalstīt Eiropas uzraudzības rīkojumu, taču atcelt vienu vai vairākus tajā ietvertos pienākumus; vai

   (d) atcelt Eiropas uzraudzības rīkojumu kopumā.

7. Izdevēja iestāde tūlīt paziņo savu lēmumu aizdomās turētajam un izpildītājai iestādei.

8. Ja Eiropas uzraudzības rīkojumu pārskata saskaņā ar šo pantu, aizdomās turētājam ir tiesības uz tulkojumu un juridisko palīdzību.

14. pants Atcelšana

1. Saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām izdevēja iestāde:

   (a) var jebkurā laikā *ex officio* nolemt atcelt Eiropas uzraudzības rīkojumu par labu aizdomās turētajam;.

   (b) atceļ Eiropas uzraudzības rīkojumu pēc tam, kad aizdomās turētais ir izpildījis visus tajā ietvertos pienākumus.

2. Izdevēja iestāde nekavējoties paziņo aizdomās turētajam un izpildītājai iestādei par ikvienu lēmumu atcelt Eiropas uzraudzības rīkojumu.

NODAĻA – ĪPAŠI APSTĀKĻI

15. pants Izpildītājas valsts konkurējoši pienākumi nodot vai izdot

Eiropas uzraudzības rīkojuma esamība neskar izpildītājas dalībvalsts pienākumus saskaņā ar:

a) Eiropas apcietināšanas orderi saskaņā ar Padomes Pamatlēmumu 2002/584/JHA;

b) trešās valsts iesniegto izdošanas lūgumu;

c) Starptautiskās Krimināltiesas statūtiem.

Tas nekavē izpildītāju dalībvalsti uzsākt vai virzīt pašai savu kriminālprocesu.

NODAĻA – EIROPAS UZRAUDZĪBAS RĪKOJUMA PĀRKĀPŠANA

16. pants Pienākums ziņot par ikvienu pārkāpumu

1. Izpildītāja iestāde nekavējoties ziņo izdevējai iestādei par jebkādu Eiropas uzraudzības rīkojumā ietverto pienākumu pārkāpumu, par kuru tai ir kļuvis zināms. Ziņojumu sniedz, izmantojot pielikumā iekļauto B veidlapu. Izpildītāja iestāde veidlapu paraksta un apliecina tās satura pareizību.

2. Izpildītāja iestāde ziņojumu nodod tieši izdevējai iestādei ar jebkādu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku dokumentu, tādos apstākļos, kas ļauj izdevējai valstij noteikt autentiskumu. Ziņojumam pievieno A veidlapas (Eiropas uzraudzības rīkojuma) kopiju, kādu izdevusi izdevēja iestāde saskaņā ar 7. pantu.

17. pants Pārkāpuma sekas

1. Ja Eiropas uzraudzības rīkojums ir pārkāpts, izdevēja iestāde saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām var nolemt:

   (a) atcelt Eiropas uzraudzības rīkojumu;

   (b) grozīt vai atcelt vienu vai vairākus Eiropas uzraudzības rīkojumā ietvertos pien ākumus;

   (c) aizdomās turēto apcietināt un nosūtīt, ja Eiropas uzraudzības rīkojums ticis izdots attiecībā uz nodarījumu, par kuru saskaņā ar izdevējas valsts tiesību norm ām ir pamats piemērot iepriekšēju apcietinājumu, jo īpaši, ja tas ir nepieciešams, lai persona ierastos uz nopratināšanu pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai uz tiesu;

   d) aizdomās turēto apcietināt un nosūtīt šādos gadījumos:

   (i) ja Eiropas uzraudzības rīkojums ticis izdots attiecībā uz nodarījumu, par kuru saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām sākotnēji nebija pamata piemērot iepriekšēju apcietinājumu; kā arī

   (ii) ja Eiropas uzraudzības rīkojums ietver aizdomās turētā brīvību ierobežojumus t ādā apjomā, kas pielīdzināms brīvības atņemšanai; kā arī

   iii) ja apcietināšana un nosūtīšana ir nepieciešama, lai persona ierastos uz nopratinā šanu pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai uz tiesu.

2. Pirms lēmuma pieņemšanas par apcietināšanu un nosūtīšanu izdevēja iestāde apsver visus attiecīgos apstākļus, tai skaitā konkrēti paredzēto sodu, pārkāpšanas sekas un jo īpaši aizdomās turētā gatavību brīvprātīgi atgriezties izdevējā valstī.

3. Ja izdevēja iestāde nolemj, ka aizdomās turētais jāapcietina un jānosūta, un šā lēmuma pieņemšanas laikā aizdomās turētais atrodas citas dalībvalsts teritorijā, šī valsts aizdom ās turēto apcietina un nosūta saskaņā ar 18. panta nosacījumiem.

4. Pirms lēmumu pieņemšanas saskaņā ar 1. punktu, aizdomās turētajam ir tiesības tikt uzklausītam izdevējā iestādē saskaņā ar izdevējas valsts tiesību normām. Šo prasību var izpildīt, izmantojot atbilstošus video vai telefoniskos sakarus starp izpildītāju iest

ādi un izdevēju iestādi (nopratināšana video vai telefoniskajā konferencē). Izdevēja iestāde arī apspriežas ar izpildītāju iestādi.

18. pants

Aizdomās turētā apcietināšanas un nosūtīšanas nosacījumi

1. Ja izdevēja iestāde nolemj, ka aizdomās turētais jāapcietina un jānosūta uz izdevēju valsti, aizdomās turēto nopratina tās dalībvalsts tiesu iestāde, kuras teritorijā aizdomās turētais tiek apcietināts.

2. Ja aizdomās turētais piekrīt savai nosūtīšanai, dalībvalsts, kuras teritorijā aizdomās tur ētais tiek apcietināts, nekavējoties nosūta viņu uz izdevēju valsti.

3. Ja aizdomās turētais nepiekrīt savai nosūtīšanai, dalībvalsts, kuras teritorijā aizdomās turētais tiek apcietināts, nekavējoties nosūta viņu uz izdevēju valsti. Tā var atteikties apcietināt un nosūtīt tikai tad, ja

   – ir skaidrs, ka kriminālprocess par nodarījumu, attiecībā uz kuru ir izdots r īkojums, pa to laiku pārkāptu *ne bis in idem* principu;

   – izpildītājā valstī tiek veikta aizdomās turētā kriminālvajāšana par tiem pašiem faktiem, uz kuriem pamatojas Eiropas uzraudzības rīkojums;

   – saskaņā ar izpildītājas dalībvalsts tiesībām ir iestājies noilgums aizdomās turētā kriminālvajāšanai vai sodīšanai, un saskaņā ar šīs dalībvalsts krimināllikumu attiecīgās darbības ir šīs valsts jurisdikcijā;

   – lēmums par apcietināšanu un nosūtīšanu attiecas uz jauniem faktiem, kurus neaptver Eiropas uzraudzības rīkojums.

4. Dalībvalsts, kas nav izpildītāja valsts, var atteikties aizdomās turēto apcietināt un nos ūtīt, arī pamatojoties uz vienu vai vairākiem 10. pantā minētajiem iemesliem.

19. pants Paziņošana par lēmumiem

Izdevēja iestāde nekavējoties ziņo izpildītājai iestādei par visiem lēmumiem, kas pieņemti saska ņā ar 17. pantu.

20. pants Nosūtīšanas termiņi

1. Saskaņā ar 18. pantu aizdomās turēto nosūta uz izdevēju valsti dienā, par kuru savstarpēji vienojas attiecīgās dalībvalstis, taču ne vēlāk kā 3 dienas pēc apcietinā šanas.

2. Aizdomās turētā nosūtīšanu izņēmuma gadījumā var uz laiku atlikt nopietnu humānu iemeslu dēļ, piemēram, ja ir pamatoti iemesli domāt, ka nosūtīšana acīmredzami apdraudētu aizdomās turētā dzīvību vai veselību. Izdevēju iestādi nekavējoties informē par ikvienu šādu atlikšanu un tās iemesliem. Aizdomās turētā nosūtīšana notiek, tiklīdz

vairs nepastāv šie iemesli, dienā, par kuru vienojušās attiecīgās dalībvalstis.

21. pants Tranzīts

1. Ikviena dalībvalsts atļauj vest tranzītā cauri tās teritorijai aizdomās turēto, kuru nosūta saskaņā ar šā pamatlēmuma noteikumiem, ar noteikumu, ka tai sniegta informācija par:

   (a) personas, attiecībā uz kuru izsniegts Eiropas uzraudzības rīkojums, identitāti un valstspiederību;

   (b) Eiropas uzraudzības rīkojuma esamību;

   (c) nodarījuma veidu un juridisko kvalifikāciju;

   (d) apstākļus, kādos tika izdarīts nodarījums, norādot arī laiku un vietu.

2. Katra dalībvalsts izraugās iestādi, kas ir atbildīga par tranzīta pieprasījumu un vajadz īgo dokumentu saņemšanu, kā arī par ikvienas oficiālas sarakstes, kas attiecas uz tranz īta pieprasījumiem, saņemšanu. Par izraudzīto iestādi dalībvalstis paziņo Padomei.

3. Tranzīta pieprasījumu un informāciju, kas noteikta 1. punktā, var adresēt iestādei, kuru izraugās saskaņā ar 2. punktu, ar ikvienu līdzekli, ar kuru var iegūt rakstisku dokumentu. Tranzīta dalībvalsts savu lēmumu paziņo tādā pašā veidā.

4. Šo pamatlēmumu nepiemēro aviopārvadājumiem bez paredzētām pieturām. Tomēr, ja notiek neparedzēta nolaišanās, izdevēja valsts saskaņā ar 2. punktu izraudzītajai iest ādei sniedz informāciju, kas paredzēta 1. punktā.

22. pants Brīvības atņemšanas perioda samazināšana

No kopējā laika, kas personai saskaņā ar brīvības atņemšanas sodu vai izdoto apcietin āšanas orderi jāpavada apcietinājumā izdevējā valstī, izdevēja valsts atskaita visus brīv ības atņemšanas periodus, kas saistīti ar aizdomās turētā notveršanu un nosūtīšanu saskaņā ar 17. un 18. pantu.

Šajā nolūkā dalībvalsts, kuras teritorijā aizdomās turētais tika apcietināts, nosūtīšanas laikā izdevējai iestādei nodod visu informāciju par pieprasītās personas apcietinājuma ilgumu, pamatojoties uz šīs nodaļas noteikumiem.

6. NODAĻA – VISPĀRĪGIE UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

23. pants Pamatlēmuma lietderības uzraudzība

1. Dalībvalsts, kas vairākkārt saskārusies ar citas dalībvalsts radītiem sarežģījumiem Eiropas apcietināšanas ordera izpildē, par to informē Padomi, lai dalībvalstu līmenī izv ērtētu šā pamatlēmuma īstenošanu.

2. Padome veic pārskatu, īpaši par šā pamatlēmuma noteikumu praktisko piemērošanu dalībvalstīs.

24. pants Saistība ar citiem nolīgumiem un režīmiem

1. Ciktāl šādi nolīgumi vai režīmi ļauj padziļināt vai paplašināt šā pamatlēmuma mērķus un palīdz vienkāršot vai vēl vairāk veicināt pirmstiesas nosūtīšanas procedūru savstarp ēju atzīšanu, dalībvalstis var:

   (a) turpināt piemērot divpusējus vai daudzpusējus nolīgumus vai režīmus, kas ir sp ēkā šā pamatlēmuma spēkā stāšanās brīdī;

   (b) slēgt divpusējus un daudzpusējus nolīgumus vai režīmus pēc šā pamatlēmuma st āšanās spēkā.

2. Nolīgumi un režīmi, kas minēti 1. punktā, nekādā gadījumā nevar ietekmēt attiecības ar dalībvalstīm, kas nav to puses.

3. Trīs mēnešu laikā no šā pamatlēmuma stāšanās spēkā dalībvalstis Padomei un Komisijai paziņo par tiem 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem pastāvošajiem nol īgumiem un režīmiem, kurus tās vēlas piemērot arī turpmāk.

   Dalībvalstis Padomei un Komisijai paziņo arī par ikvienu jaunu nolīgumu vai režīmu, k ā minēts 1. punkta b) apakšpunktā, trīs mēnešu laikā pēc šāda nolīguma vai režīma parakstīšanas.

25. pants Īstenošana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai līdz 0000. gada 0. mēnesim panāktu atbilst ību šā pamatlēmuma noteikumiem.

Līdz tai pašai dienai dalībvalstis Padomei un Komisijai nosūta to noteikumu tekstu, ar kuriem to tiesībās transponē saistības, kuras tām uzliek šis pamatlēmums, kā arī šo noteikumu un pamatlēmuma atbilstības tabulu.

26. pants Ziņojums

Komisija 0000. gada 0. mēnesī iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, novērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai pan āktu atbilstību šim pamatlēmumam, un, ja vajadzīgs, tam pievieno tiesību aktu priek

šlikumus.

27. pants Stāšanās spēkā

Šis pamatlēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Ofici ālajā Vēstnesī.*

Luksemburgā / Briselē, 0 mēnesis 0000.

Padomes vārdā
priekšsēdētājs N.N.

PIELIKUMS

A veidlapa

EIROPAS UZRAUDZĪBAS RĪKOJUMS[12]

Šo rīkojumu izdevusi izdevēja iestāde. Es pieprasu, lai šā rīkojuma A daļā minētajai personai tiktu piemēroti šā rīkojuma D daļā uzskaitītie pirmstiesas uzraudzības līdzekļi.

PARAKSTS:
……...

DATUMS:
……...

[12] Šis rīkojums jāsagatavo vai jātulko izpildītājas dalībvalsts valodā vai vienā no šīs valsts valodām, vai jebkurā citā valodā, ko norādījusi šī valsts.

A DAĻA

Informācija par tās personas identitāti, kurai jāpiemēro pirmstiesas uzraudzības līdzekļi

Uzvārds:……

Vārds:……

Pirmslaulību uzvārds (ja tāds ir)…….

Citi vārdi (ja tādi ir)……

Dzimums:…….

Valstspiederība……

Dzimšanas datums:……

Dzimšanas vieta:……

Dzīvesvieta un / vai zināmā adrese:…….

Personai saprotamā(s) valoda(s)……

Īpašas pazīmes / ārējais apraksts:……

……...

……...

……..

Fotogrāfija un pirkstu nospiedumi, ja tādi pieejami un tos var pārsūtīt, vai kontaktinformācija par attiecīgo personu, no kuras šādus datus var iegūt, vai DNS kods (ja šo pierādījumu var sag ādāt, bet tas nav ticis iekļauts):

B DAĻA

Informācija par izdevēju iestādi

Izdevējas iestādes oficiālais nosaukums:…….

……..

Kontaktpersonas vārds, uzvārds:……..…..

Ieņemamais amats (līmenis / nosaukums):…….…….

Adrese:……

……...

Tālr: (valsts kods) (rajona / pilsētas kods):…..……

Fakss: (valsts kods) (rajona / pilsētas kods): ……..…

E-pasta adrese: …….

Lietas identifikācijas Nr: ……..

C DAĻA

Nodarījums, uz kura balstīts Eiropas uzraudzības rīkojums

Brīvības atņemšanas soda vai apcietinājuma rīkojuma maksimālais ilgums, ko var piemērot par nodarījumu/iem, uz ko attiecas šis rīkojums:

……..... .

……...

Apstākļu apraksts, kādos tika izdarīts/i nodarījums/i, uz kuru/iem attiecas šis rīkojums, norādot nodarījuma/u laiku, vietu un pakāpi, kādā A daļā minētā persona piedalījusies nodarījuma/u izdarīšanā:

……...

……...

……...

……...

Nodarījuma/u, uz kuru attiecas šis rīkojums, raksturs, juridiskā klasifikācija un piemērojamā tiesību norma / kodekss:

……...

……...

……...

……...

Lūdzu sniedziet pilnu aprakstu par nodarījumu/iem, uz kuru/iem attiecas šis rīkojums:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

D DAĻA

Pirmstiesas uzraudzības līdzekļi

Pirmstiesas uzraudzības līdzekļi, kas piemēroti šā rīkojuma A daļā minētajai personai, ietver šādus pienākumus.

A daļā minētajai personai:

jābūt pieejamai, lai saņemtu uzaicinājumu ierasties tiesā, un pēc šāda uzaicinājuma jāierodas tiesā;

tā nedrīkst traucēt tiesvedību, nedz arī iesaistīties noziedzīgā darbībā, kā arī

(attiecīgi atzīmēt un papildināt):

□ jāierodas uz nopratināšanām pirmstiesas izmeklēšanas laikā saistībā ar nodarījumu / nodarījumiem, kurā/os to apsūdz;

□ tā nedrīkst noteiktos laikos un datumos bez atļaujas apmeklēt šādu/as vietu/as izdevējā valstī:

……

……

……

□ tā nedrīkst noteiktos laikos un datumos bez atļaujas atstāt šādu/as vietu/as izdevējā valstī:

……

……

……

□ atlīdzināt izmaksas, kas saistītas ar tās piespiedu nogādāšanu uz nopratināšanu pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai uz tiesu;

□ noteiktā laikā un datumā jādodas uz šādu adresi izpildītājā dalībvalstī:

……

……

……

□ jāpiesakās izpildītājā iestādē noteiktā vietā vai vietās noteiktos laikos un datumos;

……

……

……

□izpildītājai iestādei jānodod sava pase / pases vai citi personas dokumenti;

□norādītajos laikos un datumos jādzīvo šādā adresē;

E DAĻA

Informācija

A daļā minētā persona ir informēta par Eiropas uzraudzības rīkojumu saskaņā ar 5. pantu. Rakstisks protokols par to ir pievienots šim dokumentam.

PIELIKUMS

B veidlapa

ZIŅOJUMS PAR EIROPAS UZRAUDZĪBAS RĪKOJUMA PĀRKĀPŠANU VAI NEIEVĒROŠANU[13]

Šo ziņojumu izdevusi izpildītāja iestāde.

Ar šo es ziņoju, ka šā ziņojuma A daļā minētā persona ir pārkāpusi C daļā uzskaitītos pirmstiesas uzraudzības līdzekļus.

Pievienota Eiropas uzraudzības rīkojuma, uz kuru attiecas šis ziņojums, kopija.

PARAKSTS: ……...

DATUMS: ……...

A DAĻA

Informācija par tās personas identitāti, kurai piemēro Eiropas uzraudzības rīkojumu (pilnu informāciju skatīt pievienotajā Eiropas uzraudzības rīkojumā)

Uzvārds:……

Vārds:……

Pirmslaulību uzvārds (ja tāds ir)……

Dzimums:…….

Valstspiederība…….

[13] Šis ziņojums jāsagatavo vai jātulko izpildītājas dalībvalsts valodā vai vienā no šīs valsts valodām, vai jebkurā citā valodā, ko norādījusi šī valsts.

B DAĻA

Informācija par izpildītāju iestādi

Izpildītājas iestādes oficiālais nosaukums:
……..

……...

Kontaktpersonas vārds, uzvārds: ……

Ieņemamais amats (līmenis / nosaukums):……
……..

Adrese.:……..

……...

Tālr: (valsts kods) (rajona / pilsētas kods):……..

Fakss: (valsts kods) (rajona / pilsētas kods):……

E-pasta adrese.:……..

Lietas identifikācijas Nr.:…….

C DAĻA

Pirmstiesas uzraudzības līdzekļi

A daļā minētā persona ir pārkāpusi šādus pienākumus, kas tai bija jāpilda saskaņā ar pievienoto Eiropas uzraudzības rīkojumu:

□ būt pieejamai, lai saņemtu uzaicinājumu ierasties tiesā un pēc šāda uzaicinājuma ierasties tiesā;

□ netraucēt tiesvedību un neiesaistīties noziedzīgā darbībā;

□ ierasties uz nopratināšanām pirmstiesas izmeklēšanas laikā saistībā ar nodarījumu / nodarījumiem, kurā/os to apsūdz;

□ atlīdzināt izmaksas, kas saistītas ar tās piespiedu nogādāšanu uz nopratināšanu pirmstiesas izmeklēšanas laikā vai uz tiesu;

□ noteiktā laikā un datumā doties uz noteiktu adresi izpildītājā valstī;

□ pieteikties izpildītājā iestādē noteiktā vietā vai vietās noteiktos laikos;

□ nodot izpildītājai iestādei savu pasi / pases vai citus personas dokumentus;

□ noteiktos laikos un datumos atrasties noteiktā/s dzīvesvietā /s un / vai darba vietā/s izpildītājā valstī;

□ bez atļaujas neatstāt noteiktas izpildītājas valsts vietas vai rajonus vai neapmeklēt tos;

□ neveikt noteiktas darbības;

□ iziet noteiktu medicīnisko aprūpi;

□ citi pienākumi

……...

……...

……...

……...

……...

Informācija par apstākļiem (tai skaitā datums un vieta), kādos notika pārkāpums/i:

……...

……...

……...

……..

……

……..